

natuur- en scheikunde 1 CSE KB

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o.

Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-09.0313, 31 maart 2009, zie www.examenblad.nl).

Deze regeling blijft ook na het aantreden van het College voor Examens van kracht.

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Examens.

De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de *Regeling beoordeling centraal examen* van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;

- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 67 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 Als bij een berekening één of meer rekenfouten zijn gemaakt, wordt per vraag één scorepunt afgetrokken.
- 2 Als in de uitkomst van een berekening of bij het aflezen van een grootte geen eenheid is vermeld of als de vermelde eenheid fout is, wordt één scorepunt afgetrokken, tenzij gezien de vraagstelling het weergeven van de eenheid overbodig is. In zo'n geval staat in het antwoordmodel de eenheid tussen haakjes.
- 3 Als in het antwoord op een vraag meer van bovenstaande fouten (rekenfouten, fout in de eenheid van de uitkomst) zijn gemaakt, wordt in totaal per vraag maximaal één scorepunt afgetrokken.

- 4 Als een uitkomst in een onjuist aantal significante cijfers is gegeven, wordt hiervoor geen scorepunt afgetrokken.
- 5 Een afwijking in de uitkomst van een berekening door acceptabel tussentijds afronden wordt de kandidaat niet aangerekend.
- 6 Als in een berekening een notatiefout is gemaakt en als gezien kan worden dat de kandidaat juist gerekend heeft, wordt hiervoor geen scorepunt afgetrokken.
- 7 Om een scorepunt voor het gebruik van een formule te verkrijgen moet de juiste formule geselecteerd zijn en moet minstens één grootheid ingevuld zijn.
De kandidaat moet laten zien dat hij inzicht heeft in de betekenis van de grootheden uit de formule.
Bijvoorbeeld: Als een kandidaat bij $E = P \cdot t$ een onjuist vermogen invult voor P verdient hij het scorepunt voor het gebruik van de formule.
Als een kandidaat bij $E = P \cdot t$ voor t een temperatuur invult, verdient hij het scorepunt voor het gebruik van de formule niet.
De formule hoeft niet noodzakelijkerwijs helemaal genoteerd te zijn.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Leven van zon en wind op Curaçao

1 maximumscore 1

Het antwoord moet het inzicht bevatten dat er door het gebruik van aardolie er sprake is van uitputting van (fossiele) brandstoffen.

2 B

3 maximumscore 3

$P = 181 \text{ kW}$

- berekenen van de gemiddelde energieproductie van een windmolen 1
- gebruik van $P = E / t$ 1
- rest van de berekening juist 1

Opmerking

Een vermogen van 180 kW goedrekenen.

4 maximumscore 2

$P = 20 \text{ kW}$

- gebruik van $\eta = (P_{\text{af}} / P_{\text{op}}) \cdot 100\%$ 1
- rest van de berekening juist 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- er is 's nachts ook wind
- een windmolen heeft een groter rendement dan zonnepanelen
- er schijnt maar een deel van de dag zon

Zakjes sealen

---

6 A

7 C

8 maximumscore 2

$t = 50,1$ (min)

- invullen van de juiste tijd in de tabel 1
- omrekenen naar de gewenste eenheid 1

9 maximumscore 3

$P = 17$ W

- inzicht dat $U_{\text{totaal}} = 2,5$ V 1
- gebruik $P = U \cdot I$ 1
- rest van de berekening juist 1

Windlight

---

10 maximumscore 2

- spoel 1
- (staaf)magneet 1

11 maximumscore 2

voor de energieomzetting

bewegingsenergie

→

na de energieomzetting

elektrische energie

elke juiste vorm van energie 1

Opmerking

Windenergie fout rekenen.

Vraag	Antwoord	Scores
12	maximumscore 3	
	• wisselspanning	1
	• parallel	1
	• schakelschema 1	1

Opmerking

Als in de eerste en/of de tweede zin niet de juiste mogelijkheid (mogelijkheden) is (zijn) omcirkeld, alleen de keuze voor schakeling 1 goedrekenen.

Puntenslijpers

13	maximumscore 2	
	Het antwoord moet het inzicht bevatten dat magnesium en aluminium geen magnetische eigenschappen hebben. Met een magneet zijn de materialen daarom niet van elkaar te onderscheiden.	
	• inzicht dat de magnesium en aluminium niet door een magneet worden aangetrokken	1
	• juiste conclusie	1
14	maximumscore 1	
	Het mesje (en het boutje) is (zijn) mogelijk van een ander materiaal.	
15	C	
16	maximumscore 3	
	• de puntenslijper onderdompelen	1
	• het eindvolume aflezen	1
	• het volumeverschil berekenen	1
17	maximumscore 3	
	$\rho = 1,7 \text{ g/cm}^3$, dus de puntenslijper 1 is van magnesium.	
	• gebruik van $\rho = m / V$	1
	• rest van de berekening juist	1
	• opzoeken van de dichtheid in BINAS	1

Fietsdrager

---

18 A

Vraag	Antwoord	Scores
19	maximumscore 3	
	• kleiner	1
	• kleiner	1
	• minst	1

Effecten bumperkleven

- 20 maximumscore 1**
 voorbeelden van een juist antwoord:
- De afstand die wordt afgelegd tussen het zien van het gevaar en het indrukken van het rempedaal.
  - De afstand die wordt afgelegd in de reactietijd.

- 21 maximumscore 3**
- indelen van de verticale as 1
  - uitzetten van alle meetpunten 1
  - rechte lijn door de meetpunten 1

Opmerkingen

Als de kandidaat minder dan 2/3 van de as gebruikt, geen scorepunt toekennen voor dat onderdeel.

Bij een onjuist ingetekend of ontbrekend meetpunt, geen scorepunt toekennen voor dat onderdeel.

Wanneer de getekende lijn niet door de oorsprong gaat, 1 scorepunt aftrekken.

- 22 maximumscore 2**
- het is een rechte lijn 1
  - de lijn loopt door de oorsprong 1

- 23 maximumscore 1**
 reactieafstand = 18 m

Opmerking

Als de kandidaat de uitkomst geeft door gebruikmaking van de tabel, dit goedrekenen

- 24 B**

Supersnelle TGV verbreekt record

25 maximumscore 2

aanpassingen	aandrijfkracht	luchtwrijving
beter gestroomlijnd		X
minder stroomafnemers		X
extra motoren	X	
bovenkant afgedekt met platen		X

Indien vier kruisjes juist	2
Indien drie kruisjes juist	1
Indien minder dan drie kruisjes juist	0

Opmerking

Als de kandidaat een kruisje zet bij aandrijfkracht achter minder stroomafnemers dit niet goed of fout rekenen.

26 C

27 maximumscore 3

- niet 1
- wel 1
- wel 1

28 maximumscore 1

voorbeelden van een juist antwoord:

- massa
- remkracht
- luchtwrijving (luchtweerstand)
- de helling van het traject

Geluidssnelheid

29 maximumscore 1

Het antwoord moet het inzicht bevatten dat de tijd te kort is om te kunnen waarnemen.

30 maximumscore 2

- groter dan 1
- gelijk aan 1

Vraag	Antwoord	Scores
31	maximumscore 3 $v = 345 \text{ m/s}$	
	• tijdsverschil aflezen	1
	• gebruik van $v = s / t$	1
	• rest van de berekening juist	1
32	A	
33	C	

Warme voeten door aardwarmte

34	A	
35	maximumscore 2	
	• omrekenen van het volume	1
	• rest van de berekening juist	1
36	maximumscore 2	
	• gebruik van $\rho = m / V$	1
	• rest van de berekening juist	1
37	maximumscore 2	
	$E = 625\,600 \text{ J} / 0,63 \text{ MJ}$	
	• gebruik van $E_z = m \cdot g \cdot h$	1
	• rest van de berekening juist	1

Opmerking

Als de kandidaat doorrekent met niet afgeronde waarden in de vragen 36 en 37, dit goedrekenen.

38 **A**

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 7 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

---

opgavenboekje, blz 12 TGV bronnen: <http://www.record2007.com> en <http://iww.webcast.alstrom.com>